

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő HEGEDŰS NÁNDOR

Felelős szerkesztő MARÓT SÁNDOR

A szászok a kormány közigazgatási reformja ellen

A nagyszebeni Deutsche Tagespost tegnapi száma ismét erőteljesen állást foglal a kormány közigazgatási reformja ellen. A szászok már hónapok óta küzdenek a javaslat ellen és a kamara bizottságában, amely a javaslatot tárgyalja, Hans Ottó szász képviselő harcol egyedül a kisebbségek részéről, hogy a javaslaton legalább a lehetőség szerint javítson.

A Deutsche Tagespost tegnapi cikke főbb vonásaiban így szól:

Meg lehet állapítani, hogy a kormány javaslata a kisebbségi jogokat az egész vonalon lábbal tapossa. A kisebbségek nyelv-jogairól szó sincs. Ugy látszik, hogy a hatalom jelenlegi birtokosai megelégednek az új alkotmány 126. szakaszával, amely szerint a román állam hivatalos nyelve román. Ezt a gyakorlatban keresztül is viszik, pedig a kisebbségek nyelvjogi törvényen alapulnak, minthogy a magyar nemzetiségi törvényt a Consiliul Dirigent 1. dekrétuma kifejezetten érvényben tartotta. Hogy a gyulafehérvári határozatokat ne is említsük.

Az új közigazgatási törvényjavaslat szellemét legjobban jellemzi a 69. szakasz: „A polgármesterek és községi bírók összes intézkedéseit előzőleg a belügyminiszternek, illetve a prefektusnak jóvá kell hagyania. E két tényezőnek joga van az intézkedéseket egyszerűen semmivé tenni.” A 317. szakasz szerint a községek és megyék határozatait 48 órán belül a belügyminiszter, illetve a prefektus elé terjesztendők, aki a 322. szakasz alapján azokat megsemmisítheti, sőt a 325. szakasz alapján folyamatban levő végrehajtásokat is felfüggesztheti. Ezekkel az intézkedésekkel a községek minden autonómiája illúzióssá válik. Mi értelme van így a szabadon megválasztandó községi tanácsnak, hiszen a hatalom akarata és önkénye előtt minden út nyitva áll. Roth Ottó képviselő energikus fellépése folytán a bizottság a 69. szakaszt legalább annyiban módosította, hogy a polgármester köteles ugyan minden határozatról azonnal másolatot feltesztetni, ez azonban a határozatok érvényét nem érinti. Mindenesetre az összes határozatokat a miniszter kell, hogy szankcionálja. Így tehát tulajdonképpen minden a régiben marad. Ezzel a javaslat centralisztikus elve érvényesül és az eddigi községi autonómia szappanbuborék módjára tűnik el. A főszolgabírók szerepe teljesen jelentéktelenné válik a jövőben. A tisztviselőket nem választják, hanem kinevezik. Mit jelent ez a gyakorlatban.

A Deutsche Tagespost ezután kritizálja a választási eljárást, amely hasonló tiszta választásokra ad módot, mint amilyen az 1922. évi liberális képviselőválasztás volt. A cikk végül a józan és megfontolt szászoknál szokatlan elkeseredés-

sel és gunnyal tárgyalja azokat a frázisokat, amelyeket kormánykörök a kisebbségi jogok respektálásáról szoktak mondani és

ezzel szemben azt bizonyítja, hogy a kormány a kisebbségeket gyors tempóban akarja romanizálni.

Foch marsall közvetít Róma és Bukarest között

Rómából jelentik: Foch marsall Barre re római francia nagykövet kíséretében megbeszéléseket folytatott Mussolinivel. Diplomáciai körökben azt beszélik, hogy Foch megbízatása az, hogy a Róma és Bukarest közötti feszültséget enyhítse

Hírül adta Foch Mussolininek, hogy Franciaország nem akarja megakadályozni Olaszország Földközi-tengeri törekvéseit. Fochot az olasz király valószínűleg holnap fogadja kihallgatáson.

Ma dől el a román-orosz tárgyalások sorsa

Megkezdődtek Bécsben a román-osztrák tárgyalások is

Bécsből jelentik a Radornak: A román-orosz konferenciát csütörtökön délután 3 órakor ünnepélyesen megnyitották az osztrák tartományi kormányzóság történelmi nevezetességű palotájában. A megnyitó ülésen a két delegációnak minden tagja megjelent.

Grünberger osztrák külügyminiszter francia nyelvű beszédében üdvözölte a konferencia tagjait és örömet fejezte ki afelett, hogy e nagyjelentőségű tárgyalások helyül Bécsben választották. Az osztrák kormány és az osztrák nép őszinte sikert kíván a konferencia tanácskozásaihoz.

Az osztrák külügyminiszter üdvözlő szavaira elsőnek Krestinszky, az orosz delegáció vezetője, orosz nyelven válaszolt. A beszédet Usztinoff delegátus tolmácsolta francia nyelven. Krestinszky köszönetét fejezte ki Ausztria meleg vendégszeretetéért és az orosz delegáció azon óhajának adott kifejezést, hogy a konferenciát sikerrel fejezhessék be.

Rascanu, a román delegáció vezetője köszönetét fejezte ki az osztrák kormánynak, majd hangsúlyozza, hogy a román delegáció a legjobb intenciókkal jött Bécsbe.

Az ülés befejezése előtt Grünberger osztrák külügyminiszter közvetítésével megtörtént a meghatalmazások kölcsönös kicserélése. Ezután az ülés véget ért. Az első érdemleges tanácskozások pénteken délután 3 órakor kezdődnek.

Bécsből jelentik a Radornak: Tegnap

kezdődött meg Bécsben a román-osztrák konferencia is. Grünberger osztrák külügyminiszter elnökletével, aki megnyitó beszédében hangsúlyozta, hogy Seydel kancellár legutóbbi bukaresti tárgyalásai alkalmával egyes vitás kérdések függőben maradtak, amelyeket ennek a konferenciának kell rendeznie. Ezután a konferencia tagjai négy albizottságot választottak, amelyek nyomban megkezdtek tanácskozásait.

Bukarestből jelenti a Rador: A román-magyar tárgyalások tegnap befejeződtek. A megállapodásokat 16 különböző konvencióba foglalták, amelyek között helyet foglal a két állam polgárainak kölcsönös adósságairól való intézkedés; a jelzőlogkölcsönök a közalapok, a bírói kiszolgáltatás és a biztosítótársaságok kérdésének rendezése. A konvenciók aláírása ma délután a külügyminiszteriumban Duca külügyminiszter elnökletével tartandó plenáris ülésen fog megtörténni.

Bukarestből a magyar delegáció tagjai Belgrádba utaznak, ahol ugyanilyen tárgyalásokat fognak folytatni. A Jugoszláviával kötendő egyezmény alapján a bukaresti megállapodások fogják képezni.

Említsre méltó, hogy az utódállamok közül Románia az első, amellyel Magyarország sikerült egyezséget kötnie. A Csehszlovákiával több mint egy éve megkezdett tárgyalások még a mai napig nem vezettek eredményre.

Korányi nyilatkozata a magyar ujjaépítésről

Bécsből jelentik: Korányi az új magyar pénzügyminiszter nyilatkozatot adott a Pressének, hogy érett megfontolás után szánta rá magát a pénzügyi tárcá átvételére. Mint párisi követnek, megszilárdított tapasztalatait azt a meggyőződését, hogy Magyarországnak meg kell ragadnia az egyetlen alkalmat, amely az ország gazdasági és pénzügyi katasztrófájából kiemetheti. Nézete szerint hazája sorsa a legszorosabbra össze van kapcsolva az ujjaépítő javaslat elfogadásával. Ha ezt az alkalmat elmulasztjuk — mondotta Korányi — menthetetlenül katasztrófának megyünk elébe.

Magyarország súlyos terheket vest magára; a lakosságnak is az elviselhetőség határáig meg kell feszítenie erejét.

A magyar kérdésből világpolitikai kérdés lett.

Hangoztatta ezután a pénzügyminiszter, hogy ha a nemzetgyűlés áprilisban nem intézi el az ujjaépítési javaslatot, az orvoslás munkája érvényét veszti s a jövőteli követelések felélednek.

Korányi nem képzelhet el olyan pártot, amely ezért a felelősséget magára vállalna.

Husvétli árukiállítás Nagyváradon

Néhány nap óta színes plakátok hirdetik, hogy április 12. és 13. án husvétli árukiállítás lesz a Kath. Körben. A husvétli szezon előtt a biharmegyei és nagyváradai kereskedelem és ipar találkozik arra, hogy termékeit és áruit két napon keresztül a nagyközönségnek bemutassa. Minthogy a kiállításon a legjobb nevű cégek és vállalatok vesznek részt, azonkívül számos ötletes látványosság és szórakoztató mozzanat fogja eleve tenni és tarkítani a kiállítást, előrelátható, hogy a közönség — amint az hasonló helyi jellegű kiállításon tavaly Temesváron történt — ezúttal fogja ezen a két napon a Katholikus Kör nagyertermét látogatni.

A kiállítás rendezősege parcellákra osztotta be a Katholikus Kör nagyertermét és egy-egy parcella aránylag igen előnyös árban áll a rendelkezésére annak, aki ezen a kiállításon részt akar venni. A kiállítás feltételei megtudhatók a Hegedűs Hirlapirodában.

A gör. kath. klérus a felekezeti iskolák mellett

Az erdélyi gör. kath. főpapságot a most közzétett iskolai törvényjavaslat akcióba állította. A javaslat ugyanis teljes államotitást állapít meg a tanítóképzést is állami feladatnak jelenti ki, ami a gör. kath. vallásos nevelést illuzóriussá teszi.

A gör. kath. főpapságot dr. Suciu Vasile érsek Balázsfalvára hívta össze, ahol két napig folyt a tanácskozás. A gör. kath. főpapok alaposan áttanulmányozták az elemi iskolákról megjelent törvényjavaslatot s tanácskozás után megállapodtak abban, hogy a felekezeti iskolák fennmaradása érdekében erőteljesen lépnek akcióba. Amennyiben ez nem járna sikerrel, a felekezeti oktatásnak fakultatív fenntartását kívánják a kormányt. Az értekezleten jelen volt dr. Frentiu Valér nagyváradai püspök is, aki ma Bukarestbe utazik s ott az iskolai törvényjavaslatnak hétfőn kezdődő szenátusi tárgyaláson részt vesz.

Kolozsvári szerző drámája Nagyváradon

Hétfőn este mutatja be a színház a fiatal drámaíródalom egyik legizmosabb művelője: Karácsonyi Benő kolozsvári író „Válás után” című háromfelvonásos drámáját. A „Válás után” csak pár héttel ezelőtt aratott döntő sikert a kolozsvári magyar színházban s Marosvásárhelyen is hasonló teljes sikert vívott ki szerzőjének.

A darab elsőrendű kvalitásai s szerzőjének frappáns színpadismerete a legteljesebb várakozásokat is felülmúlják.

A cím után már elege arra gondolunk, hogy a cselekmény középpontjában az elvált házastársak állnak. A darab azonban az elvált házastársak 18 éves kamasz fia körül csoportosít egy izgalmasan érdekes akciót. A fiu exaltált, koránérett gyerek, aki egy pillanatban észrevevő, hogy anyja, akit ő nemcsak a kötelei fiú tisztelettel szeret, hanem hozzá a vérségi kötelék misztikus rajongásával ragaszkodik, belekerül egy hírbevert botrányhöz, egy szoknyavadász kalandor halálába és anyja különös viselkedéséből, szokatlan ruháiról s arról, hogy kendőzni kezdte arcát, arra következtet, hogy anyja elbukott. Erősen, szinte betegesen rajongó lelkét ez a tudat balázza sebz. Hogy anyját ismét a régi piederstálon láthassa, bohém és kissé cinikus apjához fordul segítségért. De az apa semmiképpen sem akar az asszony életébe beavatkozni.

A tépelődő gyermek elhatározta, hogy maga teremti tisztá helyzetet. Izgalmas drámai feszültségű jelenetek után eldörmöl kezében a revolver, amely szerencsére senkit sem talál, de ha találtna volna, akkor edesapját sebeste volna meg, aki aggódva keresi fel elvált feleségét. A rajongó gyermek megmondhatatlansága csakugyan tisztá helyzetet terem és ismét össze hozza az elvált férfit és asszonyt, akik tévedésektől megtisztulva

új életet kezdenek most már nem csupán magukért, hanem életük folytatásáért: új gyermekért.

Maniu visszautasította Vilmos császár kérését

Megirtuk a napokban, hogy Goga Oktavian a Tara Noastra hasábjain ismét vádat emelt Maniu ellen, hogy a háboruban nem állott a román nemzet ügye mellé, hogy hűségnyilatkozatot tett társaival együtt a monarchiának és így tovább. Ezek már ismeretes régi dolgok. Maniu Gyula, aki gyakorta hagyta ezeket a vádakokat válassz nélkül, most a Romania című lapon keresztül felel ezekre az invectivákra. A Romania vezércikke megállapítja, hogy Maniunak, akit határozatlannak gúnyolnak, az érdeme, hogy a román nemzeti párt 1905-ben kilépett a passzivitásból. Maniu Gyula volt az, aki a román nemzeti párt intranzigens álláspontját 1911–12-ben Tisza Istvánnal szemben érvényre juttatta, míg Goga már akkor felvetette a magyarokkal való békülés eszméjét, amit 1923-ban megvalósított. Maniu volt az, — folytatja a Romania, — akit megtorlásul soroztak be az osztrák-magyar hadseregbe, amiért 1915-ben Bécsben kategórikusan visszautasította Vilmos császár kérését, amit Erzberger úttján juttatott el, hogy a nemzeti párt azt a tanácsot adja a román királyságnak, hogy a központi hatalmak mellett lépjen be a háborúba. Maniu volt az, aki miután 26 hónapig az első arcvonalon volt a fronton, 1918-ban elsőnek vetette magát Bécsben és Prágában a román forradalmi mozgalmak élére. Maniu szaktotta meg brüsszli 1918-ban Aradon Jászi Oszkárrel a tárgyalásokat, kijelentvén, hogy Romániával való egyesülés meg nem akadályozható.

Ezekben sorolja fel a Romania Maniu Gyula nagy érdemeit. Mi elhiszük neki, mert elvégre ezek igazán nem fontos dolgok. Maniu ezek nélkül is bizonyára jó román ember volna.

A Dimineata közlése szerint a kamara folyosóján tegnap, mint befejezett tényről beszéltek arról, hogy Averescu és a parasztpárt között megegyezés jött létre, amelynek részleteit még nem hozták nyilvánosságra. A nemzeti párt és Jorga pártja közötti fuzionak még vannak akadályai, mert Jorga egyes követelései ellentétben állnak a nemzeti párt erdélyi szervezeteinek tradícióival. A legközelebbi napok meghozzák az ellenzéki harcmező teljes tisztázását.

A szenátus tegnapi ülésén Anghelescu közoktatásiügyi miniszter beterjesztette az iparoktatási törvény módosítására vonatkozó javaslatot.

Balázs Ernő kéri a kormányt, hogy a volt osztrák-magyar tisztviselők ügyének rendezését vegye tárgyalás alá.

A kamara ülésén Georgescu tucceai képviselő megismételte a tegnapi ülésen Constantinescu miniszter ellen felhozott vádjait.

Aslan kéri a kormányt, tegyen intézkedéseket a fővárosban tapasztalható hűsdrágaság letörésére.

Junian kéri a Ház elnökét, intervenáljon a kormány tagjainál, hogy feleljenek a hozzájuk intézett kérdésekre és interpellációkra.

Darleanu panaszt emel az Arad melletti Simlean községben lefolytatott földosztás ügyébe, ahol hétszáz katasztrális holddal károsították meg a parasztságot.

Bóg a bárány be... be... be...
A „Bárány” áruházba menjünk be
Zöldia-utca 8. alatti
Nagyon jól vásárolhat:
Röföst, cernát, DMC-t,
Menyasszonyi kelegyét,
Rövidrút, harisnyát
Nagyon olcsó árban ád
MOSKOVITS, Jorga (Zöldia-u.) 8

Az Apolló mozgószínház világslágere

Iules Mary
nagyszerű regénye filmen

Rejtelmek háza

nagy társadalmi dráma

4 rész 34 felvonás

Főszerepben

Iván Mosjoukine

alegnagyobb filmművész, Páris kedvence

Partnerei:

Helene Darly, Charles
Vanel V. Coline V.
Strievszky

a párisi Comédie Francaise
legünepelebb művészei

I. rész: Ártatlannal elítelve

29 30 31 1
szombat vasárnap hétfő kedd

II. rész: Az ártatlan bányarab szökése

2 3 4 5
szerda csütörtök péntek szombat

III. rész: A vér szava - Az aljasság vására

6 7 8 9
vasárnap hétfő kedd szerda

IV. rész: A szerelem diadala

10 11 12 13
csütörtök péntek szombat vasárnap

Terjesztették a törvényjavaslatot a magyar nemzeti bankról

Budapestről jelentik: A magyar nemzeti bank létesítéséről és szabadalmáról szóló törvényjavaslat tartalma a következő: A nemzetek szövetségének pénzügyi egységével egyetértőleg megállapított programok egyik alapvető részét a jegybank létesítése alkotja. Ennek az alkotmányban megállapított feladatnak az államhatalomtól és politikától teljesen függetlennek kell lennie. Az állammal csakis olyan üzleteket folytat, amelyből az államnak való hitelezés származik. A bank létesülése és üzleti tevékenységének megkezdése egyúttal az államnak az időszakra a végét jelenti, aminek az államháztartás céljaira fedezetlen papírpénzt kellett kibocsátani s aminek következményeként a pénz értékének fokozatos leromlása jelentkezett. A létesítendő banknak legfőbb feladata és kötelessége, hogy minden eszközzel azon legyen, hogy a koronának az értékállóan külföldi pénzen mért értéke változatlan maradjon. További feladatát az az erőgyűjtés alkotja, hogy ha a korona értéke eléri a koronának a ui értékét, az aranyhoz meg tudjuk állapítani, az értékesítések megkezdhetők legyenek.

A banknak 1943 végéig szóló időre azt a kizárólagos jogot adni a törvényhozás, hogy bankjegyeket bocsáthasson ki, a más részéről az államot pedig kötelezni, hogy ugyanazon idő alatt állami papírpénzt bocsásson ki.

Az államnak emellett még az a kötelessége, hogy minden olyan intézkedéstől tartózkodjék, amely a bankot a maga legfőbb kötelességének teljesítésében megakadályozhatná. Ezeket az állam részéről állított kötelezettségeket még külön garanciális intézkedés erősítene meg, amelyben a bank a köteleességekkel ellenkező kormányzati intézkedéseket a közigazgatási bíróság előtt panasz tárgyává teheti.

A bank részvénytársasági alapon létesül. Alaptőkéje 30 millió aranykorona, a várható jegyforgalomnak és annak az aránynak, amely a forgalom és a jegybankok tőkéje között általán meg szokott lenni, megfelel. Mihelyt a banktörvény életbe lép, azonnal hozzá kell látni a banktársaság megalakításához. Habár nincs kizárva, hogy a tőke jegyzésében a külföld is részt vegyen, mégis kívánatos, hogy az intézmény nemzeti jellegének megővése és mint a szanálási program sikerébe vetett bizalom manifestációja érdekében az ország minden gazdasági tényezője az alap tőke jegyzésében a maga részét mentő nagyobb mértékben kivegye. Ez annál is inkább remélhető, mert a bankrészvény kielégítő és biztos hozamára a befektetett tőkének jó kilátásai vannak. A jegyzés megkönnyítése érdekében negyed részvények is kerülnek kibocsátásra.

A bank szervezete, üzletköre, általában megfelel annak, amely a jegybankoknál általában szokás. A legfőbb intéző testület az elnökkel együtt 14 tagból fog állni és ugy lesz megalkotva, hogy abban a mezőgazdaság, az ipar, a kereskedelem és a hitelintézetek képviselve legyenek. Ez utóbbi intézetek képviselőinek a száma 4-re lesz korlátozva. Az államtól való függetlenítés érdekében a nemzetgyűlés tagjai és állami alkalmazottak nem lehetnek a főtanács tagjai. Az elnököt az államfő nevezné ki, a többi 13 tagot a közgyűlés választaná az említett képviseleti szabály figyelembe vételével.

A kormány a bankhoz kormánybiztost küldene, aki a fölött őrködnék, hogy a bank a törvényeknek és az alapszabályoknak megfelelően járjon el.

Az állampénztári szolgálatot lehetőleg a banknál kell összpontosítani.

Az üzletkört illetőleg, különösen a váltóleszámtólásról kell megemlékezni. A bank jogosítva van mezőgazdasági célokra olyan váltókat is leszámtolni, amelyek hat havi lejáratúak és ha a váltóköttelezetteknek legalább egyike mezőgazda.

A jegyfedezet tekintetében javasolt intézkedések részleteinél különös fontossággal bír az, hogy a készfizetések megkezdése után az egyharmad fedezeti rendszer, addig pedig öt-öt évi időszakok szerint, az első öt évben a jegyforgalom 20 százaléka, a második öt esztendőben a jegyforgalom 24 százaléka, a harmadikban 28 százaléka, a negyedikben 33 és egyharmad százaléka kell arannyal vagy arannyal egyenértékűnek vehető külföldi devizákkal és követelésekkel kell fedezve lenni.

Az új jegybank átvonná az egész államjegyforgalmat és az állami jegyintézet összes girótartozásait.

A bank a szabadalom elnyerése fejében az állami pénztári szolgálatot ingyen tartozik ellátni.

A bank tiszta jövedelméből a nyugdíj-alapnak és a tartalékalapnak jutó rész után a részvényeseknek 8 százalék jár.

A bank aranyból és külföldi fizetési eszközökből álló készleteiből egy meghatározott összeget,

25 millió aranykoronát tartozik mindig Európa és Amerika főbb piacain követelésekben vagy betétként tartani.

A másik intézkedés szerint amellet az ellenőrzés mellett, amelyet a nemzetek szövetségének főmegbizottja gyakorol az állami igazgatás terén a jegybank mellett is, a népszövetségnek egy pártatlan szakértő bizalmiféria tanácsadóként fog működni. Mindkét intézkedés lényegileg azonos azal, amely e tekintetben Ausztriában fennáll.

RÓTH M. UTÓDA cégnél

üzlet ujjalakítás miatt nagy árendemény.

Habig kalap	5—600 Le
Ita kalap	350 "
Borsalino kalap	600 "
Hücl nyulszőr	320—400 "
Bossi nyulszőr	400 "
Bossi l.a	210—256 "
Böhm	210—260 "

Gummi kabátok	612 Leitől
Dupla gallér l.a	30 Lei
Simple gallér l.a	25 "
Kézleők l.a	34 "

Ingek, nyakkendők, zoknik, keztük és az összes uridivat cikkek minden elfogadható árban.

RÓTH M. UTÓDA cégnél

uridivat üzlet.

Plata Regina Maria (Bémer)-lér 3.

Nincsen lakáshivatal Nagyváradon

A rekviráló bizottság változatlanul működik tovább

A közvéleménybe hirlapi híradások kevés értelmezése nyomán az a hiedelem vert gyökeret, hogy a mostan működő rekviráló bizottság, amely formájában is, lényegében is teljesen eltérő a régi lakáshivatali rendszertől, megszűnik és újból megindul az a lakáshivatal, amely éveken át működött Nagyváradon, s amely nemcsak tisztviselők és általában állami alkalmazottak számára utal ki lakásokat, hanem a polgárság igényeit is kielégíti. Erre a hiedelemre főképen az adott okot, hogy a prefektus dr Soós István városi első aljegyzőt rendelte ki, — amit tévesen írtak, — a lakáshivatal élére.

A tényállás ezzel szemben az, hogy a régi lakáshivatal visszaállításáról nincs szó se. Kizáróan csak annyi történt, hogy Gerlán János városi aljegyzőt, aki a rekviráló bizottság adminisztrációs hivatalának főnöke, a rekviráló bizottság ülésein referensét visszarendelte a gazdasági ügyosztályhoz azért, mert a gazdasági ügyek, a házhelyek körüli referádák annyira felszaporodtak, hogy a restancia feldolgozása tovább már nem tűr halasztást. Helyébe a prefektus dr Soós Istvánt bízta meg a lakásügyek referálásával a bizottságban és a bizottság hivatalának vezetésével aki azonban betegségére való tekintettel négy heti szabadságra ment, s mint hogy még helyetteséről tegnap délig nem történt gondoskodás, egyelőre még valószínűleg Gerlán János látja el a bizottság ülésein az előadói tisztet.

Lényegében tehát semmi sem történt, tisztán személyesre a referensi székben.

A lakáshivatalról szóló törvény ezen a területen fel van függesztve és teljesen külön álló kormányrendelet alapján s előírásai szerint működik a Comisia mixta de requisitie, a rekviráló bizottság. A lakáshivatali törvény felelősségi jogot adott a hivatal határozatai ellen, ellenben a rekviráló bizottság határozatai ellen felelősségnek helye nincs.

A bizottság a lakbérek csak bűtörözött szobáknál állapítja meg, a lakásokban a törvényes lakbér szedhető, vagyis a megengedett időben felemelt lakbér. A háztulajdonosnak joga van kérni nagyobb lakbért, de a lakó, akit a rekviráló bizottság helyezett a lakásba nem köteles tudomásul venni, csak annyit köteles fizetni, amennyit az előtte lakó fizetett. Ha a háztulajdonos ezt nem fogadja el a két tanu előtt való felajánlás után, az új bérlő a házbért a házbérmegye első nyolc napján belül az adóhivatalnál letétbe köteles helyezni. A háztulajdonos magasabb bérmegállapítást kérhet a járásbíróától, amely előtt ha beigazolja, hogy a törvényes időben nem őt bérfelemelési jogával, esetleg a járásbíró ság a körülmények mérlegelése után felemelheti belátása szerint a bért, amely határozat ellen a bérlő a törvényszékhez felelbezhethet.

A rekviráló bizottság Gerlán János elnök javaslatára már belement abba, a polgárságra nézve öröndetes engedménybe, hogy ahol szerződés van a nem tisztviselő polgár és valamelyik háztulajdonos között, a szerződést akceptálja. Ami azt jelenti, hogy a civil lakosság is juthat lakáshoz. Például, ha egy bérlő és háztulajdonos a megürlő lakásra a pénzügyi igazgatóság által is akceptált szerződést köt s a szerződés szerint házbéruzsorára nem lehet gyanúsítani sem, a szerződést a rekviráló bizottság is jóváhagyja s megengedi a beköltözést.

Uj lakbérleti törvény nincsen, csak javaslat fekszik a kamara előtt, de még kérdés, hogy ha jogerőre emelkedik is, erre a területre ki fogják-e terjeszteni.

A bizottságnak a napokban kiadott azon rendelkezése, hogy minden megürlő lakást a háztulajdonos köteles beje-

lenten szigorú büntetés terhe alatt, értesülésünk szerint azt az ellenőrzést célozza, hogy az idegenek letelepedése, a városba való beszállása megakadályoztassék.

Hirdetés nem lehet árdrágítás tárgya

Még három évvel ezelőtt történt, hogy a nagyváradai pénzügyigazgatóság hivatalos hirdetést adott föl három helyi lapban, a Nagyvárad, Nagyvárad Napló és az azóta megszűnt Szabadságban. A hirdetéseket a kiadóhivatalok sor szerint számlázták és úgy is fizették. Miután a pénzügyigazgatóságnál az a szokás, hogy a számlára rá kell vezetni, hogy az árak megegyeznek a rendes piaci áraknak, ezt a számlát is áttették véleményezés céljából a rendőrséghez, ahonnan az akták — anélkül, hogy betekintettek volna — automatické lekerültek a rendőrség árdrágítási ügyosztályához. Két esztendővel ezelőtt lépett életbe az új árdrágítási törvény, amely a bíróságokra ruházta át az árdrágítási ügyekben való ítélkezést és így ez az akta is — anélkül, hogy a pénzügyigazgatóság följelentést tett volna, anélkül, hogy az árdrágítás valóban fennforgott volna — az ügyészségre, onnan a bírósághoz került. A nagyváradai törvényszék egyenkint tízezer lei pénzberságra ítélte a szóban forgó lapok kiadóját. Meghozták ezt a súlyos ítéletet anélkül, hogy szakértőket hallgatott volna meg a bíróság. Az indoklás azt hozta fel, hogy a kolozsvári Infratirea olcsóbb árat állapított meg.

A nagyváradai lapkiadók a bukaresti sajtószövetséghez fordultak és föltárták, hogy úgy az eljárás, mint az ítélet a sajtó szabadság súlyos sérelme, mert a sajtó által közölt hirdetés nem árucekk és így árdrágítás címen eljárást indítani egyetlen lap ellen sem lehet. Az pedig egyenesen képtelenség, hogy a hirdetés árat úgy szabják meg, mint példának okáért egy cipő árát, mert a hirdetési árak más-más lapnál különböznek és a zsinórmértéket a lap terjedelme, publicitása adja meg.

Mindezek figyelembevételével arra kérték a lapkiadók a sajtószövetséget, hogy interveniáljon a miniszternél, hogy ez ügyben perújítást rendeljen el.

Ez idő alatt alakult a liberális kormány és a sajtószövetség el is járt Florescu akkori igazságügyminiszternél, aki magához kérte az aktákat és jöhet a Curtea de Cassatie már kimondta, hogy árdrágítási ügyekben perújításnak helye nincsen.

mégis ez alkalommal a miniszter utasította a nagyváradai ügyészséget, hogy amennyiben az érdekelt lapok perújítást kérnek ne ellenezze azt.

Az elmúlt héten Athanasiu bíró előtt tárgyaltak újból az ügyet. A lapkiadók képviselője dr. Czeplédy Miklós, az ügyészi megbízott dr. Triff Titusz volt, aki nem ellenezte az új tárgyalás megtartását. Tegnap tartották meg ez ügyben az érdemleges tárgyalást, melyen Sonnenfeld Gusztáv, Sonnenfeld Andor és Fehér Dezső jelent meg, akik valamelyikükben kijelentették, hogy árdrágításról beszélni sem lehet ebben az ügyben.

Kifejtették, hogy egy hirdetésnél nem lehet azt megállapítani, hogy 30% haszon mellett közöltetett-e, mert a törvényben megengedett 30%-ot csak úgy és akkor lehetne megállapítani, ha a lap, mint vállalat összes előállítási költségét kalkulációba vennék. De szó sem lehet arról, hogy a lapvállalat harminc százalékot is jóvedelmezzen. Kifejtették még a lapkiadók — ami tudott dolog, — hogy a hirdetés nem árucekk és annak értékét nem a befektetett nyomdamunka, hanem a lapnak terjedelme, publicitása adja és szabja meg. Dr. Czeplédy Miklós jogi képviselő arra utalt, hogy az Infratirea lap tarifája nem mértékadó az ár tekintetében, mert egyrészt az Infratirea kisebb terjedelmű és elterjedtségű lap, másrészt egyes lapok tarifája egy másikkal összefüggésbe nem hozható, de különben is — jelentette ki Czeplédy dr. — az Infratirea tarifája akkor is drágább volt és nem olcsóbb, mint azt a bírósági ítélet megállapította.

A bíróság a felhozott érvek alapján tegnap új ítéletében fölmentette az árdrágítás vádjáról a lapkiadókat. Az indoklásban kimondta az ítélet azt is, hogy a bukaresti kereskedelmi minisztérium mellett működő árreguláló legfelsőbb bizottság már ki is mondta, hogy a lapok hirdetése árdrágítás tárgya nem lehet és a hirdetési árakat mindenkor a körülmények szabják meg. Miután az ügyészi megbízott nem főlegbezt a fölmentés jogerős.

Jukin, aki játékában az expresszionizmusig finomodik. A legnehezebb, amit lehet: testtel szavak és minden más megnyilvánulás nélkül a csupasz lelket adni. Moshukin nem hiába lett egyszerre ragyogó név, ez teljes egészében sikerül neki. S különös segítségére van a rendező ebben, aki a filmtechnika eddig még nálunk ismeretlen variációival örvendeztet meg a nézőt. Színhely és színész egy síkban haladva vetítik fel az élet káprázatait: a szerelmet és szeretetet, a boldogság akarását, majd indulását kitárt kapukon keresztül a nagy fehér bizonytalanságba. A nádas vadságában felmered egy hulla, az előbb még meleg élet volt s a folyóba hanyatló fej mellett egyedül ténakolnak a hullámok tovább. Örülünk, hogy a Rejtélyes házzal egy nappal hamarabb ismerkedhettünk meg. (bl.)

Egyedüli üzem, hol a Lizré kalapokat átalakítjuk, és minden színre festjük.

Bást kalap . . . 100 Lei
Tagál kalap . . . 220 Lei
Lizré kalap . . . 300 Lei
Rameye kalapok . . . 350 Lei

30-100 százalékkal olcsóbb, mint bárhol Spatze, drót, selyem, bortni, stb. összes női kalap kellek

König kalapgyár

Str. Sfi. Ladislau (volt Körös)-utca 16.

Női és férfi esőernyők

Bőrkalapok, keztük nagy vászálékban érkeztek

Old-Englandba.

Vegyünk!

Női cipőt
Férfi cipőt
Gyermekek cipőt

Gondáná
Gondáná
Gondáná

TEKINTSE MEG!

Világvárosi kirakatainkat!

Gonda Testvérek

cipőáruháza

Bulevard Regele Ferdinand (Rákóczi)-ut 5.

Külön mérték utáni osztály.

SALON CHIC

SAS-PASSAGE

Női kalapok

Mindenféle kalapke-
lések nagyáruháza.

NAGYBAN ES KICSINYBEN!

Olcsó beszerzési forrás
HUSVÉTRA

Üveg, porcellán, zománcdény, evő-
eszköz, háztartási cikkek

Bazáraruk

játékok, utazókosár, kosáraruk, ajándék és dísz tárgyak.

Farkas áruház

Strada Nic. Jorga (Zöldfa-utca) 5. sz.

Új irányokba terelődik a filmművészet

A rejtélyes ház sajtóbemutatója

A tömegfilmek remek technikájukkal mértéktel-
kel vitték előre a mozi művészetét Boleyn Anna óta
s az öt-hat éves rohanásban ma már kifulladásig. A
tömegfilm nem tud újat produkálni, a közönség már
nem lelkesedik a felvétel tizezrekért s a rendezők
fantáziája új utakat tör. A társadalmi filmekben meg-
szűnt a kispolgári dráma érdekesnek lenni, az élet
mocsara a banális hírnévről hulladt s a kalandorfil-
mek rejtélyei vesztek intenzitásukból. A szédüle-
tes bravúrok hősei is kifogytak a trükkök véges so-
rójából.

Pedig kétségtelen, hogy az összes művészetek
között éppen a művészetté emelt kinematográfia
előtt van a legnagyobb perspektíva s a legszebb jövő
a vászon világáé. A színészek java, a rendezői te-
hetség hőresszai, a művészfotografusok mind a film-
hez önzönlének s az alábbhagyott start a nagy film-
városokban megint elkezdődött. A német, osztrák,
dán, a fejlődő magyar s az óriási lehetőségekkel ren-
delkező amerikai filmpar után sorompóba állott Pá-
ris is s a politikában konzervatív francia jutott leg-
közelebb az új irányokhoz. Különösképpen példaadó
erre a Rejtélyes ház, amelynek tegnap rende-
zett sajtóbemutatója a mai premier előtt az Apollo
igazgatósága.

Egy orosz színész áll az előtérben, Ivan Mo-

**SILBERSTEIN
ÉS SOMLÓ**

Bulevard Regele Ferdinand (Rákóczi)-ut 18.

**Detail osztályának
heti árjegyzéke**

Clark czérna	Lei	10.50
Angol szappan	"	15-
Fürdő szappan	"	10-
Csipke	"	3-
Sujtás	"	1.50
Kötő pamut	"	13-
Divat csat	"	15-
Nyakkendő	"	18-
Keztyű	"	50-
Nadrágtartó	"	35-
Zsebkendő	"	11-15-
Sokni-tartó	"	19-
Bőr-öv	"	50-
Kézelő-gomb	"	17-
Női divat mellény	"	560-
Női házi harisnya	"	28-
Makó harisnya	"	35-
Flór harisnya	"	75-
Fátyol harisnya	"	95-
Mouslin harisnya	"	115-
Női nadrág	"	55-

„HERCULES"

fehérnemű a legszebbek és legolcsóbbak
Kapható: SAS-PASSAGEI lerakatlál.

ÚJ DONSKÓK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Strada Printul Carol (volt Szilágyi Dezső-utca) 6.
Kiadóhivatal: Sonnenfeld Adolf Részvénytársaság
Telefon 38.

Előfizetési díj helyben egész évre 480 lei, félévre 240 lei, negyedévre 120 lei, egy óra 40 lei; vidéken egész évre 600 lei, félévre 300 lei, negyedévre 150 lei, egy óra 50 lei.

Előfizetéseket és hirdetéseket elfogad a kiadóhivatal és a Hegedűs Hirlapiroda, (Telefon 13—01.)

* Budapestre gyorsvonat II. osztály: 290 lei (116 ezer kor.) a menetjegyvirodában.

* A királyi pár és a trónörökös látogatása alkalmával a királyi szobor leleplezésekor nagyszabású sportünnepségekre készül a F. S. S. R. nagyvárosi kerülete s szenzációs nemzetközi atletikai versenyek lesznek.

* Az új szerb kormány. Belgrádból jelentik: A Pasics—Pribicevics munkakormány megalakult, miniszterelnök: Pasics, külügyminiszter Nincsićs, közoktatásiügyi miniszter Pribicevics, pénzügyminiszter Sztójadinovics, hadügyminiszter Pesichs, földművelésügyi miniszter Miletics Krasztia.

* Sok ezer embert büntetnek meg az összeírás iver miatt. Az összeírás iver revíziója befejeződött. Hrihor kapitány szerint sok ezer embert fognak megbüntetni Nagyváradon, akiknek rosszul vagy hamisan volt kiállítva az iver.

* A bababál iránti érdeklődés egyre intenzívebben nyilatkozik meg a nagyvárosi uritársadalomban. Ma már a jegyek nagy részét elővételben elvitte a közönség. A vasárnap délután 4 órakor kezdődő ünnepségen előreláthatólag több mint ezer úrigyermek vesz részt négy éves kortól egészen a 14—15 évesekig. A tolongás elkerülése végett jegyek még ma válthatók a Hegedűs Hirlapirodában.

* Tatu tanácsos nem adja át hivatalát. Tegnap délelőtt dr. Tatu Miklós tanácsos hivatalában megjelent Vostinar János főjegyző, Jónás Demeter gazdasági tanácsos és Gherlan József aljegyző. Felmutatták dr. Tatu előtt a felfüggesztő végzés és felszólították, adja át hivatalát. Dr. Tatu kijelentette, hogy a felfüggesztő végzés éppen olyan törvénytelen, mint az áthelyező rendelet volt. A hivatalát nem hajlandó átadni és csak az erőszaknak enged. Erről jegyzőkönyvet vettek fel és bemutatták a polgármesternél, aki a főjegyzőt és főügyészt tanácskozára hívta meg, milyen álláspontot foglaljanak el a rendelettel szemben teljesítő tanácsos ellen.

* Száz áldozata van egy olaszországi viharoknak. Analfi és Palermo közt óriási felhőszakadás volt. A vihar olyan mértékűt öltött, hogy utcákon és szőlők pusztultak el. Később földomlás következett, mely alatt Vetikamor község szinte eltűnt a föld színéről. A halottak száma száz. Mintegy harmincezer menekülője van a rettenetes viharoknak. A pápa 25000 lírát adott a menekülők felségélyezésére, a király a helyszínre utazott.

* Kara Mihály szobrász ezúton értesíti növendékeit, hogy műtermében minden nap délelőtt jelentkezhetnek.

* Incidens a Royal előtt. Tegnap délután a Royal előtt újból zajlott az élet. Üzleti elszámolásból keletkezett nézeteltérések során egy nagyenyedi és egy nagyváradai fakereskedő pofozkodtak össze. A súlyos inzultusnak sok nézője akadt s a zajló Bemer-tér csakhamar összezúródott az épületes látványosságra. A botrány az olasz rendőrkapitányságon fejeződött be, ahol az inspekción rendőrtiszt jegyzőkönyvet vett fel a történetekről.

* Gesztenye-Piré 1 drb. 2 lei Benedeknél

Azon töröm a fejem, mikor tűnik fel a közlekedési miniszternek, hogy a szalontakiszje női vonalon oly sűrűn csuszamlik alá a föld? — Hogy lehet az, hogy míg Nagyvárad és Bukarest között a lefolyó öt évben egyszer se süppedt le a pálya, akármilyen eső áztatta is, addig Nagyszalonta és Kisjenő között minden héten háládó istentisztelekre gyűlnek össze az utasok, hogy a fenyegető katasztrófát szerencsésen megúszták. Emlékszem rá, hogy még meg sem nyílt ez a vonal, mikor autón mentem egyszer Aradra és a sofföröm nevetve mondta nekem, hogy eleinte elveszi ugyan az új vonat az ő kényerüket, de rövidesen majd rájönnek az utasok arra, hogy az autó ugyan drágább, de biztosabb utazóeszköz ennél a vonalnál. Mert akkor is már csuszott lefelé a félig kész pálya és a töltések megroppantak a május eső sulya alatt. Talán még sem volna egészen céltalan dolog, ha a minisztérium utána nézne, hogy mi az ördög is bujt belé ebbe a pályába, hogy nem fér a bőrben, talán — isten ments — nem építettek mégis a legjobban, talán elspóroltak az anyagból itt is, ott is. Mert az ilyen rakoncátlan vasuti pályáknak az a természetük, hogy ha látják, hogy holmi kicsi csuszamlások miatt feléjük se néznek, hát egyszer majd jókedvükben alaposan megrázkódnak és halottak némasága és sebesültek jajgatása fog beszélni arról a muzulmán beletörődésről, amellyel az illetékes faktorok tudomásul veszik immár egy éve, hogy ezen a vonalon legalább hetenként akad egy-egy kicsike vasuti baleseteske. Ha Allah akarja: akkor a szerencsétlenséget úgy sem lehet kikerülni!

* Pasics a magyar kisebbségre számít. Belgrádból jelentik: Pasics Miklós jugoszláv designált miniszterelnök tanácskozásai az ellenzéki pártokkal nem nagy eredményre vezettek. Bár sikerült a legnagyobb ellenzéki párt, a demokraták jobbszárnyán álló Pribicevics Szvetozár és 15 társát megnyernie, mindamellett a csekély többségre való tekintettel valószínűleg visszaadja megbízatását a királynak. Ez esetben Davidovics Ljuba, a demokraták vezetője alkotja meg a kabinetet, amelyben a mohamedánok, szlovének és a szerb, valamint horvát parasztpárt tagjai is helyet foglalnak. Ebben az esetben a jugoszláviai kisebbségek helyzetében is nagy jelentőségű változás következik be. Elénken pertraktálják Pasics azt a kijelentését, hogy munkaminisztériumát a vidovdán alkotmány mellett a saint-germaini békeszerződés alapelveire kívánja építeni és nem említtette a trianoni békét. Ebből azt következtetik, hogy Pasics is az új kormányt azzal a gondolattal kívánja megalakítani, hogy a magyar kisebbségek támogatását nyeri meg.

* Új postatanfolyam. A bukaresti postaigazgatóság közli, hogy Temesváron, Kisenewben és Bukarestben egy-egy posta elemi tanfolyamot fog nyitni. Minden tanfolyamra 50—50 jelentkezőt vesz fel.

* A helyi bankok szombati zárórāja. A helybeli pénzintézetek egységes elhatározás alapján f. év március 29-től kezdve a további intézkedésig szombat délután csak 2 óráig tartanak pénztárórát.

* Férfi- és nőalakokat formál Moskovičs Etelka.

* A „Ceiré Mizrachí” Világsszervezet oradeamarei csoportja folyó hó 30-án, vasárnap d. u. 3 órakor a zsidó leányiskolában (Str. Cuza Voda 2.) előadást tart az Aguda legújabb állásfoglalása a Palesztinamunkával szembeni cimen. Előadó Ráth Efraim ur. Érdeklődőket szívesen lát a vezetőség.

* A Fischer zenetársaság hangversenye vasárnap délelőtt fél 11 órakor a zeneiskola összes helyiségeiben (Szalárdiu. 21.) lesz a következő műsorral: 1. a) Mendelssohn: Koncert-ária; b) Schumann: Du bist wie eine Blume. Eneklí dr. Palládý Lané; 2. a) Schumann Faschingschyanke; b) Chopin Nocturne Fis-dur; c) Stavenhagen Menuette scherzando; d) Schumann: Romanc. Zongorán előadja Fischer Ervinné. 3. Mendelssohn Trio. Előadják: D. Eichner Ilona, Eichner Ernő, Szmazsenka Ernő. 4. Dr. Szalay: a) Tema con variazioni; b) Scherzo; c) Alla Marcia. Előadja dr. Szalay Elemér. 5. a) Radulescu: La noi sunt codri; b) Gounod: Valentin ária; c) Prensle: An der Weser. Előadja Popa Demeter. Jegyek a zeneiskolában és a pénztárnál.

* A Nagyvárad Hitebank csütörtöki közgyűléséről írott tudósításunkba nyomdahiába csuszott be. A tudósítás végén ugyanis igazgatósági tagoknak voltak felsorolva azok, akiket a bankközgyűlésen ténylegesen igazgatósági tanácsosoknak választottak meg.

* Tavaszi divat szövetvásár Rimanóczy-utcán Kertész Reklám üzletében, ahol az árak olcsóbbak, mint bárhol. E cég szolid és megbízható.

* „Kegyelet” temetkezés a Sas alatt.

* Aljechim győzött Réti fölött. New Yorkból jelezték: A nyolcadik versenypont Aljechim Rétiével került szembe. A játszma Aljechin győzelmével végződött. A Capablanca—Maróczy játszma remivel végződött. A verseny állása a nyolcadik forduló után a következő: Aljechim öt, Lasker Emánuel négy és fél, Réti és Tartakower négy, Bogoljubra—Capablanca három és fél, Janovszky—Maróczy 3, Lasker Ede 2 és fél, Marshall és Yates két pont győzelemmel van.

* Modell-kalakop Moskovičs Etelkánál

* Visszatérül az Amerikába utazók utiköltsége, ha magával visz az ott annyira keresett kézimunkákból. Érkeztek legújabb hírek és köztük terítők, aranyból, szalmából, fehérből, raffolt strórbetétek, filémotivok, kelin drapéria, abrosz, diványpárna, zsebkendők. Weinbergerné, Zárla-utca 1. sz. Str. Monastiri. (Népkonyhával szemben.)

* Mária csemege I drb. 5 lei Benedeknél

LEGUJABB

Bethlen freugadeit kért a kölcsön elintézéséig

Magyarország előleget vesz fel az aranykölcsönre

Budapest, március 28. Szcitovszky házelnök magához kérte az ellenzék vezetőit: Gömböst, Peidl, Friedrichet, Szilágyit, Ugront, Pakotsot, Meskót, Rassay Andrássy, Apponyi nem jelentek meg.

Szcitovszky kijelentette, hogy a szálási javaslatokkal szoros összefüggésben van az ország sorsa s a vélemény és kritizálás szabadsága mellett tanúsítanak az ellenzékiek olyan magatartást, hogy a késedelmezés az ország kárára ne váljék. Ezután Bethlen kérte az ellenzék, hogy tegye lehetővé a javaslatok husvétig való letárgyalását, amire pénzügyi szempontokból van szükség, mert fedezetlen bankjegykibocsátás csak a javaslat elfogadása után szüntethető meg. Másrészt a kormány külföldi bankároktól előleget akar felvenni az aranykölcsön terhére. Ez már életkérdéssé vált. Harmadszor pedig, miután a külföld jóindulattal elintézte az előmunkálatokat, bizalma meginog és azt fogja gondolni, ha Magyarországnak nem sürgős, nekik sem az. Meg van győződve, hogy komoly vita után Nagypéntekig befejeződnek a tárgyalások.

Gömbös kijelentette, hogy pártjával érintkezést keres. Bethlen ismét hangsúlyozta, hogy nem a kormány iránti bizalmáról, de az ország sorsáról van szó és bármely pillanatban hajlandó távozni, ha nem volna meggyőződve, hogy ez a menetese az egyetlen mód.

Korányi délelőtt letette az esküt, majd Bethlennel és Hardinggal egy órán át táncsozott.

Véres incidens a vacaresti fogházban

Bukarestből jelentik: A szombati diákpör tárgyalása előtt Mo t z a egyetemi hallgató ma a vacaresti fogház börtönében revolvérrel többször rálőtt egy Vernisescu nevű diákra. Egy golyó Vernisescu karját, egy a tüdejét érte. Állapota életveszélyes.

MOZI

— A rejtelmek háza, Jules Mary nagyszerű regénye. Az Apolló mozgószínház világláger filmje. Ma, szombaton veszi kezdetét az idény legnagyobb sláger filmjének. A rejtelmek házában sorozatos bemutatója. Főszerepben a legnagyobb filmművész, Iván Mosjoukin Páris kedvence. Ezen nagy és utólráhetetlen művész partnerei a párisi Comedie Française legünnepebb művészei. A Rejtelmek háza című film tökéletes szépsége által a filmtörténelem legnagyobb eseményét és a mozi-attakciók sikerének rekordját képezi. A Rejtelmek háza a leghatásosabb film, mely eddig megjelent. Ezen film rendezés tekintetében a filmtechnika valóságos csodája és a filmművészetnek valóságos rekordot elért alkotása. Eddig nem létezett olyan film, amelyben a legnagyobb drámai művészek egy személyben egyszerre mind a legmerészebb akrobaták, soffőrök, mozdonyvezetők, boxbajnokok stb. is legyenek. A Rejtelmek háza a legművészebb attrakciók magasztos megvalósítása, fenséges jelenetek, legelbájozóbb tájékok a legnagyobb rendezéssel úgy, hogy a lehető legnagyobb várakozást is felülmúlja. Művészet, irodalom, regényesség, szenzáció, szentimentalizmus ezen filmben egy szoros és csodás összeköttetésben vannak. A monumentális film első része négy napig, szombattól keddig látható. Az eddig nem tapasztalt érdeklődésre való tekintettel, ajánlatos jegyekről előre gondoskodni. A szombat és vasárnap előadásokra a jegyek nagyrésze már elővételben lett eladva. Ma, szombaton az előadások 3, 7 és 9 órák kezdődnek. A 3 órai előadás mérsékelt helyárú.

— Max Linder, a nevetés királya játszik ma a Dorian filmszínházban. „A negyedik muskétás” című 5 felvonásos kacagató filmben, amely Dumas megfilmesített regényének, „A három testőr”-nek az eredetileg jobb paródiája. Külön érdekessége ennek a filmnek, hogy a feliratokat Karinthy Frigyes írta. Hétfőn látható először Shakespeare halhatatlan remekműve, „A velencei kalmár” 8 felvonásban, a főszerepben Hanny Porten, Harry Liedtke, Werner Kruss.

— „Az orleánsi szüz.” Két rész együtt. Schiller Frigyes világhírű tragédiája, „Az orleánsi szüz” szombaton és vasárnap egy részben kerül bemutatásra a Vigadó mozgószínházban. Geraldine Farr és Wallace Reid játsszák a hatalmas történelmi film főszerepeit, amely két rész helyett egy részben, 10 felvonásban kerül színre. Jön: „A velencei kalmár”, az utolsó évtized legtekintesebb filmremeke.

* Megérkeztek a legfinomabb angol szövetek Szikszay uriszbához Parcul Miniescu (Betegsegélyző mellett.) Legutóbb francia szabás!

KÖZGAZDASÁG

— Érdekes adatok Nagyvárad iparáról és kereskedelméről. A bukaresti „Dimineața” című lap munkatársa meginterjúvolta Dedu Sándor kereskedelmi felügyelőt a város ipari és kereskedelmi helyzetéről. A nyilatkozat szerint a város háborúelőtti ipara és kereskedelme a legszébb fejlődést mutatott. Az imperium változásával a közgazdasági helyzet súlyos krízisbe került. A szemek egyideig még Budapestre néztek — mondja a felügyelő — de végre ma már a változott helyzetben is kialakult a város iparának és kereskedelmének új képe és az itteni gyárak termékeit ma már Bukarestben értékesítik. A város és megye több butorgyára a háború előtt Bécsbe szállította a butorokat és mint bécsi márkát kelt el, jó áron. Ma a butorokat is Bukarest felé szállítják.

— Milyen alapon vetik ki a kereskedők adóját. Aradról jelentik: Az aradi speciális adókövető bizottság két napja folytatja működését és az eddig történt adókövetésekről máris riasztó hírek terjedtek el az adófizetők között. A híresztelések szerint voltak cégek, amelyek kimutathatólag veszteséggel dolgoztak az elmúlt évben, azonban az adókövető bizottság mégis méltánytalanul magasban állapította meg a jövődelmi összegüket és ezek után nem egy esetben a tavaly megállapított adónak 100 százalékát vetette ki. Így például a Berger és Eichner-cég 80 százalékkal több adót fizet az idén, mint az elmúlt esztendőben. Az elterjedt hírekkel kapcsolatosan az Erdélyi Hírlap beszélgetést folytatott Serb Sándor adóügyi ellenőri főnökkel, a speciális adókövető bizottság elnökével, aki a következőket mondotta: — Az idei adókövetések merőben más alapon történnek mint tavaly, amikor a törvény még új volt és a végrehajtási utasítás rendelkezései nem alkalmazhattak mindenre kiterjedő speciális utasításokat. Az idén azonban a bizottságok működése szigorúan meghatározott alapelvek szerint történik és ennek egyik sarkalatos pontja az, hogy most már nem lehet egyes cégek jövedelmét összehasonlítani vagy hozzávetőleges becslés szerint megállapítani, hanem csakis az általuk bemutatott üzleti könyvek alapján. A könyvekben ki kell tünnie, hogy a cég egy éven keresztül milyen összeget forgalmazott és az idén életbeléptetett rendelkezések szerint a tiszta nyereségből az előző év veszteségeit nem lehet levonásba hozni, úgy mint tavaly. Megállapítható tény azonban az, hogy dacára a többszöri felhívásoknak és figyelmeztetésnek a cégek a legnagyobb nemtörődomséggel viselkednek saját ügyükkel szemben és nem egyszer előfordult, hogy minden igazoló irat nélkül jelentek meg a tárgyaláson. Természetesen ezeknél — mivel a hivatalos adat nem állott a bizottság rendelkezésére — kénytelenek voltunk az előző évben megállapított jövedelmi összeget százalékosan felemelni, mivel valószínű, hogy csak jövedelemszaporulat állhat elő és nem csökkenés. Általánosságban a bizottság a legnagyobb körültekintéssel állapítja meg az adókat, így például a mai nap folyamán csupán egyetlen nagyobb ruhakereskedő cégnél állapítottunk meg négyezer ezer leif adóalapot, azonban a kereskedő kijelentette a bizottság előtt, hogy könyvvezetéseiben nem minden bevételi tételt szerepel. Ismételtlen figyelmeztetésem tehát az érdekeltek cégeket, hogy a tárgyalásokra minden szükséges okmánnyal jelenjenek meg.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy üzletem újjáalakítása miatt a mai naptól kezdve a raktáron levő összes áruk minden elfogadható árban kaphatók, mivel az üzlet átalakítás után új áruval látom el.

Róth M. Utóda
uri d.vat. üzlet
Piața Regina (Bémer-tér) 3.

SPORT

— Az Egyetértés tornaünnepélye. Május hó 4-én tartja az Egyetértés Sport Club a Kath. Kör helyiségében nagyszabású diszhangversenyyel egybekötött tornaünnepélyét, amelynek keretén belül fogja a Club a részére adományozott szép selyem zászlóját felavatni. Ezen tornaünnepély uttörője lesz a legideálisabb testet nevelő, nemesítő szertornának, amely az amatőr sportnak legmagasabb színvonalán áll. Az Egyetértés Sport Club feladatává tűzte, hogy szertorna szakosztályát megalakítsa, amely e nívós tornaünnepély megtartásából fog kiindulni. A lelkes vezetőség éppen most fáradozik a program összeállításán és e célra a Kolozsvári Ker. Alkalmazottak Sportegyesülete (KKASE) kiváló tornászcsapatát hívta meg. A KKASE az ország legelső tornászgyárdája, akiknek az itteni szereplésük olyan sportatrakciónak ígérkezik, amilyen Váradon még nem volt. A KKASE tornászain kívül városunk legkiválóbb sport és művészi reprezentánsai is részt vesznek, hogy ezzel is támogassák az Egyetértés Sport Club e nemes és uttörő törekvéseit. A rendezőbizottság tagjai is, kb. 150 tagból álló védnökség, elég garancia arra, hogy ezen riakásba merő sportünnepély úgy anyagilag, mint erkölcsileg sikerüljön fog. Részletesebb programot a későbbi számunkban közlünk.

TŐZSDE

Bukarest, március 28. Zárlat. Devizák: Páris 1045, London 826, Newyork 192, Róma 830, Zürich 3315, Bécs 27, Prága 558, Berlin —. Budapest 25.

Valuták: Font 805—815, frank 1000—1010, svájci 33—33 fél, lira 810—825, dinár 230—238, dollár 189—190, osztrák 27 háromn.—28, magyar 23—24, szokol 540—555.

Zürich, március 28. Zárlat: Berlin 10 00a 130 fél, Amsterdam 213 fél, Newyork 577 fél, London 2485 fél, Páris 3170, Milánó 2505, Prága 1685, Budapest 0.083 fél, Belgrád 710, Bukarest 302 fél, Bécs 0.0081 fél.

Budapest, március 28. A szombati értékpapírpia zárlatai: Angol-Magy. 103, Hazai b. 310, Agrár b. 60, Magy. H. 779, Lezárt 115, Olasz b. 29, Osztr. H. 260, Salgó 822, Rima 185, Köztuti 31, Városi 40, Déli 103, Államv. 610, Bosny. Agrár 46, Földhitelb. 512, Hermes 79, Ingatlanb. 312, Forgalmib. 60, Keresk. H. 43, Mercur 21, Keresk. b. 1725, Belv. tak. 50, Egy. Bpest főv. 255, Magy. Ált. Tak. 230, Pesti Hazai Első 5430, Borsod-Misk. 171, Concordia 59, Tlós bp. gőz 164, Gizella 77, Hungária gőzmalom 154, Viktória 295, Beocsini 1350, Borsodi szén 210, Szászvári 500, Kohó 750, Drasche 400, Magnezit 3000, M. Ált. közs. 3900, Ujlaki 280, Urikányi 1800, Globus 73, Csáky 24 fél, Fegyver 1540, Ganz-Dan. 4950, Ganz-Vill. 2270, Győrffy-Wolf 110, Hoffer 230, Láng 190, Lipták 18, Rössemann 85, Schlick 102, Schuller 55, Teudloff 130, Wörner 217 fél, Osztr. légsz. 1100, Baróti szesz 10 fél, Boni 121, Danica 172, Egisz 61, Izzó 810, Papírpap. 60, Flóra 140, Goldberger 156, Hungária müt. 325, Karaton 102, Klotild Cukoripar 3925, Östern. 358, Rugganyia 575, Vasuti forg. 390, Mezőgazd. ipar 673, Oceán 40, Olajipar 130, Phöbus 50, Villányi p. 62, Zagvva-pálv. 43, Ált. fp. (Mercur) 6800, Egy. fa 6300, Guttman 555, Lignum-Tröst 115, Malomsok 15 fél, Neuschloss-Lichtig 9750, U. Ofa 775, Rézbányai 185, Szlavona 128, Union d. Usines 2875, Zabolai 190, Zenta és rosk. 230, Adria 240, Atlantica 51, Levante 346, Trust 130.

Budapest március 28. Termény-tőzsde: Gabonapiacra a vételkedv gyenge. Budapesti buza 305, rozs balatonvidéki 270, határvidéki 275, sörárpa állomáson 350, dunántúli kukorica 235 ezer korona.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Szombat d. n.: Diadalmas asszony, mérsékelt helyárakkal, kezdete fél 4 órakor.

Szombat este: Román előadás, kezdete 9 órakor.

Vasárnap d. e.: Munkáselemlés, kezdete 11 órakor.

Vasárnap d. n.: Aranymadár, mérsékelt helyárakkal, kezdete 3 órakor.

Vasárnap d. n.: Kéti postakösi, operettujdonság, ötödik, rendes helyárakkal, kezdete fél 6 órakor.

Vasárnap este: Román előadás, kezdete 9 órakor.

Hétfo: Válás után, újdonság A) bérlet 98. szám. Az erdélyi drámapályázaton kitüntetést nyert pályamű.

Két pesli színház versenye Kálmán Imre új operettjéért

Budapest, március 28. Néhány héttel ezelőtt mutatták be Bécsben Kálmán Imre nagy érdeklődéssel várt operettjét, a Marica grófnő-t, amelyet azóta is állandóan játszanak s amelynek budapesti előadásáért két legnagyobb operettszínházunk, a Király Színház és a Fővárosi Operettszínház verseng egymással.

A legelső megállapodást Kálmán Imrével a darabra vonatkozóan a Király Színház kötötte és pedig olyanképpen, hogy egyenlő feltételek mellett a Király színháznak van elsőbbségi joga az operett előadására. Közben azonban Kálmán Imre Budapesten járt, végignézte a Mézeskalács egyik előadását és utána azt a feltételt szabta, hogy a Marica grófnő-t annak a színháznak bocsátja rendelkezésére, amelyik színház a darab főtípuszerepének eljátszására Kiss Ferencet szerződteti. Ezt a feltételt természetesen mind a két vetélkedő színház elfogadná, a kérdés csak az, hogy a Nemzeti Színház ad-e jövő szezonzra vendégszerzési engedélyt Kiss Ferencnek, még pedig a főszerepben, tehát azokban a hónapokban, amikor a Nemzeti Színház műsortervezte is igénybe veszi Kiss Ferenc működését. Mind a két színház megette már az ajánlatot a kitűnő színésznek, aki azonban határozott választ adni mindaddig nem tud, amíg a Nemzeti Színház nem dönt ez ügyben.

Kálmán Imre holnap Budapestre érkezik, hogy résztvegyen ezeken a színházközi tárgyalásokon, a melyeknek eredményétől függ, hogy operettje hol kerül színre. Amennyiben a tárgyalások — Kiss Ferenc szerződötése ügyében — nem vezetnek momentán eredményre és a két színház közül egyik sem tudná garantálni Kiss Ferenc vendégjátékát, akkor az operett előadási joga, a legelső megállapodás értelmében a Király Színházra illet meg és ott fog színrekerülni a jövő szezonzban, más főszereplővel.

Sevillai borbély

A vígoperairodalom egyetlen gyöngye, Rossini tegnap feljuttott műve. Ude, kacagó dallamait nem lehet soha megmenni, ezek mindig és mindenkire frissen hatnak. Tegnap is zsúfolt ház nézte végig előadását. Mint a világos napsugár nem sejteti annak komplikált összetételét, oly sok szövénységét tartalmaz ennek a műnek, könnyen áttekinthetőnek látszó partitúrája. Váradi karmesternek volt tulajdonképpen sikerűs estéje a tegnapi, mikor oly ügyes és nyugodt kézzel tartotta össze a mű kényes együttesét. Az előadás sima menete első sorban az ő érdeme.

A szereplők is sok tapsot arattak. Baranyay Jolánál megcsodáljuk azt a könnyedséget, mellyel a kórusok nehézségein átsiklott. A csengőtyűlára betéttel aratott forró sikert. Pogány Janka utóérhetetlen a maga alakításában. Első helyen kell kiemelni Harsányit. Sokoldalúsága, izlése és finom humora vezető szerepet biztosít neki bárhova állítás. Tihanyi hangbellel több hajlékonyságra kell, hogy törekedjék, akkor ez is igen jó szerepe lesz. Feketi igen szimpatikus volt és újabb sikert könyvelhet el magának. Magas és mély hangjai több dinamikát szétosztást kívánnak az egyenletesség elérésére. Egyébíránt melegen és mind fejlettebben énekel. Márkus alakítása sok derűt keltett, amellyel énekelleg is jó volt. A férfi kórus legalább figyel-

hetne a karmester vezénypálcájára, egyebíránt látam, hogy szegény Váradi is el volt keseredve. Nem esoda.

B.

— Válás után. Erdélyi író darabjának, Karácsonyi Benőnek az irodalmi pályázaton díjat nyert 3 felvonásos drámájának, a Válás utánnak lesz a bemutatója hétfo este. A nagyszerű darab rendezését Tóth Elek végzi, a főszerepeket Körösi Juci, Zilahy Irén, Harsányi, Földes, Sorr és Bereng játsszák.

— Délutáni előadások. Szombat délután fél 4 órai kezdettel lesz az első délutáni előadása Csajkovszky gyönyörű operettjének, a Diadalmas asszonynak. Vasárnap délután pedig a nagyszerű Zerkovitz operettnek, az Aranymadárnak lesz az előadása. Mindkét darab újabb próbák után mérsékelt helyárakkal kerül színre.

SENKI FIA

— REGÉNY. —

66

Írta: Lovassy Andor.

(Minden jog fenntartva.)

— Dehogy! Tele van az barátom gyilkos méreggel, kivéve azokat, melyeket nyárfa és díofa levelekből gyártanak, de azok meg élvezhetetlenek. Én tartom ebben az üzletben a lelket; életem feláldozásával, mint élő reklám. Hát te mivel keresed a kenyeredet? Látom, jól ruházkodol, szép gummitalpu, sárgacipőd van.

— Édes Miklós, én is élő reklámja vagyok a Brixton gummigyárnak.

— Ah, te vagy az a híres? Te vagy az a csodaember, akiről a lapok írnak.

— Én vagyok. És mondhatom nem is kellemetlen foglalkozás. Naponként csak öt órát kell ugrálnom, táncolnom s aztán vége. Jól fizetnek, megbecsülnek...

— Hát ami azt illeti, engem is megbecsülnek és engem is jól fizetnek, de te szabad levegőn dolgozol, én meg egy füstös üvegdoban. Barátom, ez a foglalkozás engemet megöl...

— Sajnálak barátocskám, szívbőlől sajnállak.

— Pedig nem érdemlem meg tőled a szánalmat, mert megkárosítottalak.

— Szót sem érdemel. Ha te el nem viszed azt a rongyos hétezeröttszáz dollárt, nekem eszemagában sem lett volna idejőni és munkához kezdeni. Öntudatlanul is jól tettél velem Miklós. Lásd én szépen keresek, egy kis tőkém is van már félretéve. Tudod mit?

— Parancsolj.

— Ugy tudom, hogy tizenkét órától háromig, neked is szabad időd van.

— Igaz.

— Nahát nekem is szabad időm van. Holnap délből legyél a vendégem a Continental éttermében. Legalább elbeszélgetünk a letűnt időkről. Én ott leszek fél egykor, jöjj te is oda.

— Köszönöm a meghívást. Ott leszek. Az utcasarkon kezeltokt és elváltak.

— A viszontlátásra, Miklós!

— A viszontlátásra, Kázmér! — szolt és kőhögve, böhögve eltávozott.

Szmolenszky megállt és részvételt, szánakozva nézett a sápadt ember után, míg el nem vegyült az emberáradat hullámaiba.

— Szegény fiu, ez se sok szívart szí már el! Életét áldozza a kenyérért és a mások hasznáért; a martir.

Kettőtört életpályák.

Pompás, csaknem fejedelmi volt az az ebéd, melyet a jószívű lengyel, kedves barátja tiszteletére adott. De annak nagyon rossz étvágya volt.

— Tele vagyok füsttel, korommal, méreggel. Rossz a gyomrom, nincs étvágyam, aludni se tudok; a véretem, az idegeimet

tönkretette a nicotin! — szolt elkeseredve Csótár.

A pincér, mint egy élőszobor, ott állt a hátuk mögött: — Talán egy kis friss cse-resznyével is szolgálhatok?

— Nem, nem, soha! — kiáltott Kázmér, — hozzon inkább valami jó és erős bort. Ugy-e Miklós? Jó lesz büfelejtőnek.

— Jó.

Pár pillanat múlva már koccintott is a két jóbarát.

Ettől aztán kissé felderült a kedélyük és megeredt a nyelvük. Beszélgettek a tavári vidám napokról. Az elbontott párasztokról, a molett patikusnőről, a szép zsidóleányról, na meg Boglár Erzsiről.

— Aprópó Boglár Erzsir! Mit tudsz róla, Micukám?

— Semmit. A te szeretőd volt legutóbb; te csábitottad el tőlem. Na na, ne tagadd! Saját füleimmel hallottam, mikor...

— Mikor elemelted a felöltömet. Hát jól megfiztettem az árát; drága pasztorra volt. Hej, te gézengúz! Na de mindegy! Tulvagynok rajta; igyunk! Szervusz Miklós.

— Szervusz Kázmér! Polka węgier dwa bratanki.

(Folvt. köv.)

SZÉPSÉGHIBÁIT tökéletesen eltávolíthatja, archajakat, szeplőt, szemölcsöt végleg, utónyomok nélkül **D. Sternberg Helén** kozmetikai intézetében, Mária Királyné (Bámer)-tér 3. l. em.

RŐFŐSÁRUK

szabó- és elpész bölésárunk nagyban és kicsinyben a legolcsóbbak

GUTTMANNAL Nicolae Jorga (Zöldfa-utca) és Vitéz M. (Nagypiac-tér) sarok.

Vásznak batizst-sífonok óriási mennyiségben **raktáron**.

Megérkeztek eredeti angol szövegek, különlegességeink.

PACSAY és CZITROM uri szabók, Strada Csengeri-utca 1. Szolid árak! Pontos kiszolgálás!

Heti árjegyzék

a most érkezett árukról!

Vizes készlet csiszolt 6 személyre	Lei	50-
Boros készlet csiszolt 6 személyre	"	53-
Sörös készlet csiszolt 6 személyre	"	100-
Likörös készlet csiszolt 6 személyre	"	53-
Gyümölcs készlet csiszolt 6 személyre	"	130-
Befőttes készlet csiszolt 6 személyre	"	80-
Teás kész és aranyos 6 személyre	"	400-
Kávé készlet aranyos 6 személyre	"	400-
Feketes készlet aranyos 6 személyre	"	150-
Ebédli készlet aranyos 6 személyre	"	800-
Mosdó készlet színes felszerelve	"	350-
Vendéglői mély-lapos tányér	"	12-
Vendéglői csemege tányér	"	10-
Vendéglői vizes pohár csiszolt	"	4-
Vendéglői boros pohár csiszolt	"	3-
Vendéglői evőeszköz párja	"	40-

Kávéházi és étterem felszerelések!

Eladás nagyban és kicsinyben
Képerkeztes — ablak üvegezés

Fraji Komlós Testvérek

Gyári raktár — Nagykereskedés

Oradea-Mare — Nagyvárad

Nicolae Jorga (Zöldfa-utca) 13. szám.

Tavaszi nyári női kalap
ujdonságok nagy választékban, a legolcsóbb árban

Nagy Mihály Reg. Ferd. (Rákóc)-ut 12

— Női és férfi kalapok alakítását a legújabb divat szerint készítik. —

Kicsinyben és nagyban elárúsítás.

A szerelem mesterművei

Balzac: Két fiatal asszony leveles ládája 1913A.
 Balzac: A három szerelmes 1978
 „ Harminc éves asszony 774
 „ Kurtizánok 505
 „ Veszett illúziók 840
 Biró L: Diadalmas asszony 1430
 „ Don Juan utolsó éjszakája 1544.
 „ Marie és más asszonyok 1370
 Bónyi A: Császárnő kalandjai 22.
 „ Élet a halálban 1732.
 Braun L: Marquisnő szerelmes levelei 967.
 Böhmé: Egy mozgalmas élet 2054.
 „ Egy tévedt nő naplója 813.
 D'annunzio: Sziklák szüzei 628.
 D'annunzio: Gyönyör 173.
 Drasche Lázár: Boldogság 1722.
 „ Enyém vagy 1571.
 „ Tűzpróba 1134.
 Dunker D: Madame de Pompadur 1120.
 Duchene: Szeretni, sirni, meghalni 1911.
 Erdős: Élet királynője 1779.
 „ Berekesztett utak 1995.
 „ Nagy sikoly 767.
 „ Santena biboros 671.
 Forró P: Gyönyör város 1749.
 „ Kurtizán 1735.
 „ Huszonhatévesek 1864.
 „ Bibor hullám 1905.
 „ Elátkozott asszony 885
 (folytatjuk)

HEGEDÜS Kölcsönkönyvtár

Iratkozzon be még ma
 60 lei betét 40 lei olvasási díj
 egy hónapra, 10 Lei olvasási díj 1 hétre.

HAVRE—NEW-YORK GYORSPOSTAJÁRATOK

KANADA - KUBA MEXIKÓ - NEW-ORLEANS
 HAITI - ANTILLAK - ÉKSZAKAMERIKA tele
 Felvilágosításokat nyújt
 Soc. „SARNIA” Pasajul Comedia Bucuresti
 es „RECLAMA” Cluj

Utlevél, bérlet és bármily igazolványhoz szükséges fényképek, Nagyvárad területén legolcsóbban, 20 leitól kezdve készülnek Zenker fényképészné, Str. I. C. Brațianu (Szaniszló-utca 25. Felvételek este fél 8-ig.

Reszelők

és mindentéle rás-polyok utjavágását vállalom **szolid rak mellett**

Maár Lajos

reszelővágó Nagyvárad, Alexandri (Teleki)-u. 45

ARANY BEVÁLTÓ

Horváth Imre

Del'Orto mellett

**ARANY! EZÜST
BRILLIÁNS
GYÉMÁNT
PLATINA
BEVÁLTÁS**

Üzlet-helyiség

a város központján

átadó

Cim a Hegedüs Hírlap-irodában.

Eredeti angol tavaszi szöve-
teim megérkeztek

SEIDLER uriszobó

Parcul Eminescu (Ezredévi Emléktér) 2
 Rimánóczy-szálloda mellett

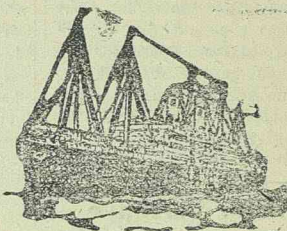
Helybeli

vállalat jól bevezetett gyártmányainak egyed-
 árusítását átadná agilis tőkeerős cégnek eset-
 leg magánszemélynek organizációjának kibő-
 vítése céljából. Szükséges tőke 1-2 millió
 lei. — Cim a kiadóhivatalban.

White Star Dominion Line White Star Line

direkt szolgálat

Cherbourg
Havre

Antwerpen
Hamburgból

KANADÁBA

Hét nap alatt három naponként induló
 óriáshajókkal. — Vizum- és hajóügyekben
 felvilágosítással szolgál:

N. Brück & Co. Filiale Oradea-Mare

Str. Alexandrii No. 11. (Kereskedelmi és
 Iparkamara épület)

256

Megnyílt!

a TURUL Cipőgyár R.-T.

ujonnan berendezett fióktelepe,

Piata Reg. Maria (Bémer-tér) 1. sz.

mely hivatva van a t. vásárló közönség legkényesebb
 igényeinek is megfelelni.

Állandó nagy raktár minden-
 nemű női, férfi és gyermek
 áruban.

Szabottárak Szabottárak

Biharmegyei Népbank Részv.-társaság 1923. évi Zárszámadata

Meghívó.

A Biharmegyei Népbank Részvénytársaság t. részvényeseit ezennel meghívjuk f. évi április hó 8. napján e. 11 órakor Oradea-Maren, Str. Cosbuc (Szalárdi-utca) sz. a. üzlethelyiségünkben tartandó

rendes közgyűlésre,

ahelynek tárgysorozata:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, a zárszámadások megállapítása, a tiszta nyereség felosztása,

az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.

2. Az alaptőke felemelése.

3. Az alapszabályok módosítása.

4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság megválasztása.

5. Esetleges indítványok.

Oradea-Mare, 1924. március hó 27. napján.

Az igazgatóság.

JEGYZET. Az alapszabályok 12. §-a szerint a közgyűlésen szavazati jogát csak az a részvényes gyakorolhatja, aki részvényét le nem járt szelvényével együtt a közgyűlést megelőző 3-ik nap déli 12 óráig a részvénytársaság pénztárána felvette.

Mérleg-számla

Teher

Vagyon

Pénztár-készlet:			Alaptőke:			
Pénztárban — — — —	873.489 43		Osztalék köteles — — —	8.500.000 —		
Pénztárban — — — —	312.453 03	1.185.942 46	Új kibocsátás — — —	1.500.000 —	10.000.000 —	
Pénztárban — — — —		10.131.325 45	Tartalékalap — — — —	150.000 —		
Váltótárca — — — —		1.849.600 —	Kétes követelések tartaléka	300.000 —		
Értékpapírtárca — — —		1.019.403 67	Adó tartalék — — — —	100.000 —		
Ingatlanok — — — —		24.624.930 27	Hadiárva alap — — — —	2.000 —		
Folyószámlai adósok — —		58.120 —	Nyugdíj alap — — — —	106.050 —	658.050 —	
Berendezés — — — —		1.899.000 —	Betétek:			
Óvadékok — — — —			Takarékbetétek — — — —	14.280.624 44		
			Folyószámlai betétek — —	3.558.622 53	17.839.246 97	
			Hitelezők — — — —		5.593.728 69	
			Visszleszámitolás — — —		3.609.965 50	
			Fel nem vett osztalékok —		56.061 25	
			Óvadékok — — — —		1.899.000 —	
			Nyereség:			
			át hozat a múlt évről — —	12.505 81		
			folyó évi nyereség — — —	1.099.763 63	1.112.269 44	
		40.768.321 85				40.768.321 85

Veszteség Nyereség-számla

Nyereség

Veszteség

Tiszti fizetések, üzleti költ-			Kamat, jutalék és házbér-			
ségek, kamatok, adók, le-			jövedelmek — — — —			2.765.002 08
írások — — — —		1.365.238 45	Nyereség-át hozat 1922 évről			12.505 81
Kétes követelésekre tartalé-		300.000 —				
kolva — — — —		1.112.269 44				
Folyó évi nyereség — — —						
		2.777.507 89				2.777.507 89

Márkus Ignác
pénztárnok.

Oradea-Mare, 1923 december 31

Mayr Sándor
cégvezető, expert contabil

Az igazgatóság:

Dr. Cozma Gábor
elnök.

Althach Dávid,
Friedländer Ernő,
Horváth Árpád,
Dr. Maior László,
Niszel Lőrincz
Schwimmer Emanuel
Vámos Jenő,

Erdélyi László,
Friedländer Herman
Majdu Hugó
Dr. Morvay Zsigmond,
F. Iulian,
Sommerfeld Gusztáv,

Dr. Fried János,
Hornyánszky Pál,
Láng Sámuel,
Dr. Neagu Cornel,
Rippner Farkas,
Szabadhegy Ernő,
Ifj. Weisz József.

Bulzán János,
Dr. Bródy Sándor,
Faragó Jenő,
Dr. Oláh Béla.

Felügyelő-bizottság:

Dr. Papp Ioan,
elnök.

Dr. Raáber R. Árpád,
Dr. Rácz Dezső,
Dr. Szemes Ferenc,
Sonnenfeld Andor,

Mezey Márton,
Korda Kálmán,
Török Győző,
Tempelean Dezső.

A legkisebb hirdetés ára 20 lei

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Egy szövevény 20 lei
vastag betűs 40 lei

ELSZAKITHATATLAN

KÉR MUNKÁS, VÁSZON ÉS SZÖVEVNY RUHÁK
„INDUSTRIA” RUHAÜZEM
ORADEA-MARE, CALEA VICTORIEI No. 1.

Sózott és szárított beleket

őkor, tehén, disznó, bárány és birkából
a legolcsóbb árban vásárolhat

Societate Anonimă Română „Industria Produselor Animale”

Ajánlatok a központhoz Bukarest, Str. Sărinădar No. 14.
küldendők.

Telefon 16—76.

Távirat cím I. P. A. Bucuresti

Telefon 16—76.

Utazóinkat a megrendelések felvételére elküldjük.

Oktatás

Francia és román nyelv-
órákat ad urilány. Cím:
Strada Prințul Carol (Szi-
lágyi Dezső-u.) 22. 337

Amerikai Berittz módszer-
rel tanítok angolul. Cím a
kiadónivalban. 394

LAKÁS

Keresünk két vagy három
szobás lakást fürdőszobá-
val. Dácia szappangvár. 380

Alkalmazás

Utazói állást keres kül-
önösen fűszerüzletben ren-
delkező női fiatalnő.
— Elsőrangú referenciával
rendelkezik. Szíves meg-
keresést e lap kiadóni-
valába „Megbízható” jel-
legére kér. 384

Segéd munkást felvesz Kö-
nig & Bayer, Stada Prințul
Carol 6. 373

Mindenest, ki valamit fő-
zéshez is ért, április else-
jére keresek. Cím: Strada
Calvariuului (Kálvária-utca)
21. sz. 386

Gépjárműjavítást jól és ol-
csón készít Erbsztinné, Str.
Cuza Voda (Szacsavay-u.)
28. vagy Szároveszky-utca
11. sz. 405H

Uriember ösmerettségét ke-
resem, ki jobb álláshoz
juttatna „Meghálálom” jel-
legére a Hegedüs Hirlap-
rodába. 405H

Ügyes mindenest keres
gyermektelen házaspár. Ke-
leimen, Erzsébet liget 3. 404H

Melyik önzetlen urilember
segítene álláshoz egyedül-
álló elhagyott urilányt.
„Sorsdöntő” jellegére le-
velet a kiadóba kér. 406

Ügyes mindenest szakácsnő
gyermektelen házaspárhoz
azonnal felvétetik. Piața
Regina Maria (Bémer-tér)
3. Molnárnál. 182

Gyermektelen házaspár
jobb házmesteri állást ke-
res, ki a szerelési mun-
kákban teljes jártassággal
bir. Cím a kiadóban. 407

Irodai munkálatokban jár-
tas tisztviselőt (nő) ke-
reünk. Ajánlatokat a kiadó-
hivatalba kérjük „Jó mun-
kaerő” jellegére.

Mindenest elsejére jó bizo-
nyítvánnyal felvétetik. Str.
Brățanu (Szamiszló-u.) 16/a
Adler. 389H

Ügyes jó kiszolgáló rőfös
segéd azonnal felvétetik.
— Kirakatrendező előny-
ben. Winkler és Gombó
Marghita. 397

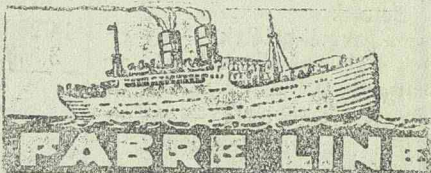
Intelligentes deutsches
Fräulein wird gesucht zu
3 grösseren Kindern mit
hohem Gehalt. Die rumä-
nisch sprechen, werden be-
vorzugt. Adresse in Admi-
nistration. 401

Str. I. C. Brățanu (Sza-
miszló-u.) 36. sz. ház be-
költözhető 3 szobás laká-
sal eladó. 193

Perfect szobaleány és sza-
kácsnő fiatalabb, éves bi-
zonyítvánnyal, magasabb
fizetéssel április elsejére
felvétetik. Cím a kiadóni-
valban. 395

A kereskedelem valamennyi
ágában jártas fiatalnő-
ber raktárnoki vagy ehhez
hasonló állást keres. Cím a
Hegedüs Hirlaprodába
kér. 398H

Mindenest szakácsnő azon-
nalra állást keres, Strada
Episcopul Ciorogariu (Uri-
utca) 54., ajtó bal. 400H

FRANCIA HAJÓZÁSI TÁRSASÁG

Direkt vonalak átszállás nélkül:

CONSTANȚA direkt NEW-YORK

CONSTANȚA-JAFFA-MARSEILLE

CONSTANȚA — CANADA

CONSTANȚA DÉL-AMERIKA

Felvilágosításokért és jegyek iránt lehet
érdeklődni:

„SARNIA” Pasagiul Comodia, BUKAREST,
és „RECLAMA” CLUJ.

Gyárilag készítünk állandóan raktáron tartunk:

**Nyugagyakokat, különféle
vasmoszdókat, összersuk-
ható vaságyakat, ágyszod-
rolyt, széklüléslapokat,**

elvégeztünk mindennemű fa és vas tömeg munkát a
legolcsóbb árban.

„Glória”

Oradea-Mare

Str. Iosif Vulcan No. 10.

Vegyztisztító üzlet

Bazár épület — Színház oldal

Elvállalok mindennemű felsőruha
tisztítást Vasalások azonnal.
Borgos Sámuel

Adás-vétel

Eladó Szalontán üzletház,
szép lakás, istálló, meliek-
helyiséggel, 190 ezer Lei.
Weisz Gizi, Str. Tipogra-
fieci (Nyomda-u.) 4. 33

Rulikovszki 22. sz. alatt
jóforgalmu bodega eladó.
Ertekezhetni Muresian ta-
nióval Kardón. 399H

Eladó sürgösen 60 magán,
10 üzletház, 40 bérpalota,
1 szobától 5 szobás be-
költözhető lakásokkal, 40
holdtól 400 holdig birtok,
kisebb-nagyobb szőlők, üz-
letek, lakások stb. Weisz
Gizi, Strada Tipografieci
(Nyomda-u.) 4. 32

Eladó egy új beköltözési
magánház, mely áll három
szoba, fürdő és mell-
helyiségekből. Str. Vlu-
Vámház-utca) 61. Br.

Egy jókarban lévő ön-
lakareküzhely eladó.
Oltuz (Lahner György-ut)
1. sz.

Egy tenniszpálya, elsőrangú
angol gyártmány, egy hi-
mas könyvszekrény sür-
sen eladó. Str. Boul. R.
Ferd. (Rákóczi-ut) 30.
Jobbra. Szasz. 38

Bizományba elfogadok bá-
milyen leheneműt, po-
cellánokat, szőnyegeket,
kepeket. Boulevardul R.
gele Ferdinand (Rákóc-
ut) 30. Jobbra. Szasz.

Kassán lévő 28 H P. La-
rin-Clement 6 üléses aut-
mobil, egész jó állapo-
ban, olcsón eladó. Eri-
kezni lehet a Hegedüs Hi-
rlaprodában. 378

Per sz sz ebédioszonyeg
(nem újat) megvételre ki-
resék kb. 4—4 1/2 mérete
Cím a Hegedüs Hirlapro-
dában. 372

Ház azonnal beköltözhet
4 szoba, fürdőszobás com-
plett lakással, valamint 36
négyzetű terület, ekkor
tőzess miatt, sürgösen el-
adó. — Van több kisebb
nagyobb beköltözhető ház
szőlő, földbirtok, üzlet-
raktár- és irodahelyiség
pince stb. — Keresünk
berbe 50—150 holdas bir-
tokot. Antik butorok, 12
személyes ebédioservice
íróasztalok, szőnyegek, ta-
ragott ingaóra, kézmun-
kák, szalon garnitúra —
Biederna er — stb. olcsó-
ron eladók. Utlevélet vizu-
moztatunk. Bizományi el-
adásra bármint elfogadunk.
„ARDEAL” iroda, főposta
mellett. Str. Episc. Cioro-
gariu (volt Uri-u.) No. 8.
Telefon 203.

Közlönfélék

Jóbbmódu intelligens fiatal-
ember keres teljes ellátást
jobb családnál. Cimeket
kiadóba kerek. 393

Elbédet ad házhoz hordva.
Grundböck Istvánné, Sza-
miszló-u. 4., I. C. Brățanu
371

Plisse és gouvre munkák
magánpénzt teljes fedezé-
tel, Adás-vételi Rtg. Parcă
Traian (Széchenyi-tér) 12.
Ertesítés délután. 4

Házi koszt, elsőrendű, kap-
ható bent és kihordásra.
Tisztviselőknök kedvezme-
nyes áron. Str. Orfelinia-
tulul (Árvaház-u.) 1. szám.
402

Valódi
MÉZ
kapható
Dzierzon
Méhészetről

Van még eladó

nagy mennyiségű

Rózsá magas törzs

bokorrózsá és kúszrózsá

Ambrosi, Fischer
és Tsai I.-i.

AIUD-NAGYERED

Arjegy zék kívánatra ingyen!

Nagyon szép

kézimunkák, ágyterítők,
függönyök, milliók, fu-
tók, abroszok, szalvéták-
kal érkeztek és olcsón kap

Szász Annénál

Bul. Reg. Ferd. (Rákóczi-ut) 30. jobbra.

Végre

kapható a jó minőségű

Dréher-

Haggenmacher sör

Kérjük mindenütt!

Tileagdon (Mezőtelegden)
Str. Reg. Ferdinand (Főter)

100 év óta fennálló
többféle jogokkal rendel-
kező fűszer, vas, rövidáru

üzleti helyiség

elfoglalható lakással, raktár-
helyiségekkel, komplett üz-
leti felszereléssel, villannvilá-
gítással bevezetve, 1924. máj.
hó. 1-én való átadással örök
áron eladó, vagy haszon-
berbe kiadó. Csak személyesen és
komoly reflektánssal tárgyalok.

Feldman Sándor

szálloda tulajdonos